

Innspill til statsbudsjettet 2026 fra FIN, innovasjonsselskapene

I omstillingen av Norge har innovasjonsselskapene en sentral rolle. De utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning/akademia og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv.

Norge og verden står overfor store omstillinger samtidig som vi må styrke vår totalberedskap. Dette burde ha medført en sterkere satsing på innovasjonskraft og regional næringsutvikling i statsbudsjettet enn hva regjeringen har foreslått.

Økt samarbeid på tvers av inkubatorer for utvikling av regionalt næringsliv

Kap. 533 Regional og distriktsutvikling, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling

Inkubasjonsprogrammet består av 35 inkubatorer i alle landets fylker. Om lag 2 300 bedrifter, både oppstart og etablert næringsliv, mottar i dag bistand fra inkubatorene til å etablere og skalere sin virksomhet. Programmet har gode resultater å vise til. For perioden 2012-2022, har bedriftene som har fått bistand fra inkubatorene en akkumulert verdiskaping på 19,4 mrd. kr.

En stor utfordring for næringslivet, spesielt i distriktene, er mangel på relevant kompetanse og nettverk. Dette hindrer etablering av nye vekstbedrifter samt at etablert næringsliv hindres i å ta ut sitt vekstpotensial. Inkubasjonsprogrammet bør forsterkes for å sikre at flere bærekraftige vekstbedrifter over hele landet etableres, vokser, omstilles og eksporterer.

Det er også behov for å forsterke samarbeidet på tvers av inkubatorene. Det vil i enda større grad gi bedrifter over hele landet tilgang på kritisk kompetanse og erfaringer fra spesialister innenfor spesifikke fagområder og sikre at den enkelte inkubators spisskompetanse i størst mulig grad utnyttes uavhengig av inkubatorbedriftens lokalisering.

FIN foreslår:

Inkubasjonsprogrammet styrkes med 60 mill. kr., hvor 30 mill. kr. øremerkes etablering av fem konsortier/landslag på tvers av inkubatorer i ulike fylker ut ifra en søkbar ordning. Konsortiene bør utvikles innen områder hvor Norge og regionene har gode forutsetninger for å lykkes, som f.eks. forsvar og sikkerhet, havnæringene, helse, landbruk og FoU/kommersialisering fra forskning.

Overføring av inkubasjons- og næringshageprogrammene fra Siva til Innovasjon Norge

Regjeringen foreslår at inkubasjons- og næringshageprogrammene overføres fra Siva til Innovasjon Norge våren 2026. FIN har i lang tid arbeidet for å samle virkemidler for gründerskap, og mener at dette kan bidra til et mer effektivt virkemiddelapparat, men enda viktigere er *effekten* av virkemidlene. Det er et stort behov for å se kommersialisering fra forskning, inkubasjons- og klyngevirkemidler, testfasiliteter (Norsk katapult) samt (mangelen på) tidligfasekapital i sammenheng.

I dag er flere innovasjonsselskaper operatører for disse virkemidlene, og dermed godt posisjonert til å bidra til vesentlig økt vekst og verdiskaping dersom virkemidlene i større grad sees i sammenheng og hullene i virkemidlene som tidligfase-kapital og langsiktig finansiering tettes, eller forsterkes.

FIN foreslår:

Stortinget ber regjeringen om at det lages en nasjonal strategi for økt kommersialisering og verdiskaping gjennom innovasjonsselskapene, på samme måte som det utarbeides en helhetlig strategi for forskningsinstituttene. Innovasjonsselskapene skal involveres i dette arbeidet.

Avhending av Sivas eierskap i innovasjonsselskapene

Regjeringen foreslår å avhende Sivas eierskap i over 70 innovasjonsselskaper i løpet av en treårs periode. Regjeringen mener at Siva har spilt en viktig rolle i etablerings- og utviklingsfasen av innovasjonsselskapene, men at statens rolle bør være å tilrettelegge for samarbeid og læring på tvers av innovasjonsselskapene. Eierskap omtales som et lite ressurseffektivt og fleksibelt virkemiddel, og regjeringen begrunner avhendingen med at det kan oppstå interessekonflikter når Siva både er eier og gir tilskudd til de samme selskapene.

Regjeringen ønsker å legge til rette for at innovasjonsselskapene fortsatt skal ha eierstrukturer med kompetanse relevant for næringslivet. Det er nærliggende å vurdere salg til andre aktører som er inne på eiersiden. Regjeringen beskriver avhendingen som ressurskrevende.

FIN mener at argumentet om at det kan oppstå interessekonflikter når Siva både er eier og gir tilskudd ikke lenger er relevant siden inkubasjons- og næringshageprogrammene skal overføres til Innovasjon Norge.

Selv om Norge har en godt utbygd innovasjonsinfrastruktur, fremstår det ikke opplagt at andre aktører enn staten ved Siva står klare til å forsterke innovasjonsinfrastrukturen der hvor det er størst potensial. Tvert imot risikerer et nedsalg fra statens side å sende uheldige signaler til øvrige eiere og virkemiddelaktører om at innovasjonsselskapene ikke lenger skal satses på.

Det er en rekke avklaringer og hensyn som må tas ved avhending av eierskap, inkludert strategiske, næringspolitiske og juridiske. Først bør det gjennomføres en analyse som legges til grunn for en nasjonal strategi knyttet til hvordan man kan spisse og forsterke innovasjonsselskapene. Deretter vurdere om nedsalg i *alle* innovasjonsselskapene er hensiktsmessig, eller om det bør gjennomføres en konsolidering av statens eierskap der hvor markedssvikten vurderes høyest, og statens bidrag som eier anses mest nødvendig.

FIN foreslår:

Stortinget ber regjeringen utsette avhendelsen av Sivas eierskap i innovasjonsselskapene til programperioden for inkubasjons- og næringshageprogrammene er utløpt. Det må legges opp til en prosess i tett dialog med innovasjonsselskapene for å ivareta at fremtidige nye eierstrukturer har god og relevant kompetanse for næringslivet.

Bruk modne klynger til omstilling, skalering og økt eksport

Kap. 533 Regional og distriktsutvikling, post 74 Klynger og innovasjon

Klyngene trekkes frem som viktige for å nå regjeringens ambisjoner i ulike veikart og strategier siden de øker innovasjons- og omstillingstakten for næringslivet over hele landet.

Vi er svært bekymret over stadige kutt til klyngeprogrammet de siste årene. Delprogram for modne klynger er et tilbud til modne klynger som er ute av den 10-årige driftsperioden i programmet, men har ikke blitt bevilget midler siden 2021.

Gjennom delprogram for modne klynger, kunne klynger søke om å ha prosjekter for omstilling av ulike industrier, skalering og eksport for å øke bedriftenes konkurransekraft.

FIN foreslår:

75 mill. kr. øremerkes delprogram for modne klynger, for at klyngene kan søke om midler til å gjennomføre prosjekter som bidrar til å nå nasjonale ambisjoner innen grønn industriell omstilling, helse, muliggjørende teknologier og eksport.

Økt innsats for å styrke forskningsbasert innovasjon i hele landet

Kap. 533 Regional og distriktsutvikling, post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til FORREGION med 60, 2 mill. kr. FORREGION gir bedrifter med liten, eller ingen erfaring med forskning støtte til små prosjekter for å teste ut samarbeid med forskningsmiljøer i sitt innovasjons- og omstillingsarbeid. Ordningen kan vise til gode resultater med økt deltakelse fra næringslivet i FoU-prosjekter over hele landet. Den er sentral for å kvalifisere bedrifter til andre prosjekter i Forskningsrådet eller EU.

Norsk næringsliv investerer for lite i FoU, relativt til andre nordiske land. Dersom Norge skal nå målet om at næringslivets forskningsinnsats skal utgjøre 2 prosent innen 2030, er det avgjørende å ikke kutte mobiliseringsmidler til økt forskningsinnsats.

FIN foreslår:

Distriktsnæringslivets tilgang på forskningsbasert kunnskap styrkes ved å minimum opprettholde FORREGION på samme nivå som for 2025, prisjustert til 69 mill. kr. for 2026.

Vi viser ellers til våre høringsinnspill til finanskomiteen, næringskomiteen, utdannings- og forskningskomiteen og utenriks- og forsvarskomiteen.

Vennlig hilsen,

Trine Ellingsen
daglig leder, FIN

Eli Wathne
seniorrådgiver, FIN